

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Pređplata s poštarinom stoji 2 for., a soljake samo 1 for. za cijelu godinu, zamisleno 1 for., a soljake 50 novč. za pol godinu. Izvan Carotino više poštarina. Nije se najlo najmanje 8 soljaka to su rolji, da im list šaljemo svim ukupno od jednim zatvorom i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novol sa šalju kroz poštarinu *Narodnicu*. Imo, prozimo, i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, noka to javi odpravništva u otvorena pisma, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana *Reklamacija*. Tho List sima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalaz se

Tipografa Figli di C. Amati, via della Zoolia, N. 7.

Pisma sa šalju platjeno poštarino. Vjesti, dopisi i drugi spisi Stampaju se ili u celosti ili u izradku, našmo prama stroju vriednosti i smioru aroga Lista. Ne-podpisani se dopisi nonnetrobjuju. Uobna napadanja i čisto aukremna stvari nemakze mjezta u ovom Listu. Priobena se pisma šaljuja po 5 novč. svaki redak. Dglati od 3 redakah stoji 40 novč., a svaki redak svrile 5 novčak; ili u slučaju opoziranja po što se pagedo oglašit i odpravništvo. Dopisi se neplaća. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopisju, nego putem svoje Listnice.

Današnjemu broju prilazemo prilog o uputi, kako se imaju posljednici pritužiti proti krivom odmjerenju poraza. Buduć rok za pritužbe 15. junijom t. g. iztiče to nek se svatko požuri.

Kako kod nas?

Vitezičeva interpelacija o priobćenom pismu uzbudila njevakvu pronjenu. Dosada naši suzemljanci neobazirali se na nas, u javnosti kao da nas nepoznaju. Pismo Cuderovo je dokaz, da nas i politjno poznaju. Mnogi još danas nevjeruju, dali je mogao komesar jun-tin i štćenik oblastih onakva sta proti hrvatskomu narodu u Istri napisati! Danas nezelimo u toj stvari govoriti, već nam je jedino napomenuti, da nepoznaju Hrvatah ili jih poznati neće oni, koji nas osvajuju, da smo denuncijanti. Nismo mi rimski robovi, da moramo štititi, kad nam se o glavi radi, ne! Naše narodno poštenje oplemenjuje nas, patriolička čut nedozvoljava nam, da rujemo pod drugim. Nehtrijaj u najveće naše svetnje; naš narod, naš jezik. Zar vas nema dosta, da i ono nekoliko našega naroda otudjite?

Za dobe se čitaju opravdanja po novinah, odviše je jasno, da se još komubaci prah u oči. Neka se i svrtaću pozornost od lista na nešto drugoga, Hrvati znaju s kim imaju posla. Uvijek se piše, da crnini bojani opisujuemo naše stanje, evo ovdje sledi uvodni članak zadarskoga „Narodnoga Lista“ br. 25 od 30 p. mj. koji list iz daljnje motri naše odnošaje pak vidite što kaže pod naslovom „Talijančenje Istre“: „Istra na zapadnoj strani odavnja zapremljena i naseljena od Mećićah, ipak u svojoj cjelokupnosti uzdržala je

svoj značaj zemlje hrvatske. Dva diela obilata stanovnikah negovori ni danas nego hrvatski. A kad tamo pogledaš na urede, na učione, na javnu upravu, groza te hvata, što to radi vlada bečka. Talijančenje, pak talijančenje! Kad se godine 1868 otrešla Mle-tačke, svak bi razuman bio pomislio, da će se Austrija kaniti daljega odnorođivanja Istre; pa da će sad svoje državne koristi jednom na Primorju talijanstvu zakazati: dalje se neidje!

Što li svak razuman bio pomislio, toga se Austrija nije sjetila. Pošto je pristala na dvojinstvo, i pustila od sebe Ugarsku, ko da su se njezini državnici sabrali u se i sve snage državne napregli samo na to, da zemlje okraj Litve jednače i poniemče. Stopni to bilo mečno i preumeno; stopni to bilo pogibelno i smrtonosno za sam obstanak države, što ga stalo njemačkim državnici Austrije? Njim je trebalo glasovah da preokrenu ustav, koji će niemčiti i sredinjšiti, koji će slobodnjašiti i narode ciepati. Poslo im nedoteklo njemačkih glasovah, stali pazariši sa Talijanci Tirola i Istre, da im oni pomognu podjarmiti klete Čelhe i ostale Slovinc; pa im dobro došla iz Istre tri talijanska glasa, i za tri glasa, pustili tu hrvatsku zemlju, neka se nadalje bezobzirno talijane. Bitri Talijani nisu dangubili.

Zemaljskomu odboru istrijskomu položile se sve središnje i pokrajinske vlasti pa se udarilo na sve ruke na nebožni posao. Uprava, sudstvo, školstvo, to se sve stalo razvijati i razvdjati samo po talijanski. Tako se hitro i sa svih strana okupilo, da sela, koja su nazad nekoliko godinah bila čisto hrvatska, preokrenuše se u neku snjesu potalijančenu najniže bagre. U Istri, uz pritisak hrvatskih starosjedioceah, pri mrtvilu većine zanemarenoga i ogulje-

noga puka, dižu se irredentovci da Istru pišu u zemlje neoslobodjene, u zemlje čisto talijanske.

Pa jednaki se pod Taaffeom osvjestila vlada bečka? Njoj su preveć omilili pokušaji, nebi li se kako talijanština zamienila njemštinom. Imali Pulj ratnu luku njemačko-austrijsku; imali jednapuž razsadnik njemštini za mornariću istransku i dalmatinsku; pa imati razsadnik njemačkoj kulturi, njemačkomu gimnazijom u sred zemlje, u *Mitterburgu* (u Pazinu), to su preveć liepe sanje. liepe uzdanjeje, da ih se težko otrešiti i nagodljivomu Taaffeu. Ta, ako je za muku po koju propustili Čehom; rad šta da bi se bečljie osvrćali na tu hrpu netalijanskih Istranah bez sviesti i bez odlučnosti? Ta i onako su po sebi ti muži, dobri austrijanci! Zuamo bečkoga državnika, koji se ina nekoliko godinah, uhvatio od čuda za glavu kad mu se kazalo, da su to tamo ugnjeteni Hrvati: „Šta i u Istri ima zar Hrvatah?!“ — Neka traje sve po staru. U kotarih gdje nije ni deseti Talijanac, nema ni spomena o jeziku hrvatskom; a nekmoči da bi se na sudu pisali zapispnici u tom jeziku. Porezne i političke urede puk valja da razumi kad pišu talijanski. Po svud novo zasnovane pučke učione, bile stopni u obični čisto hrvatskoj, one su učione sgoljno talijanske; pa i nerazumno učitelj svojih nienikah, ni učenići učitelja, kako se češće dogadja, *neka se šćavi* tje dok talijanski nauče. Talijani u velikoj manjini imadu svoje tri gimnazije. Niemci, kojih nema izim ono malo trgovcah u Trstu, imadu dvie; Hrvati nijedne; pa komu nije pravo?

Da, i u Dalmaciji nazad desetak godinah, talijanaši su se razbašivali svojom većinom u sabornici, i u odboru zemaljskom; gospodovali su svojim jezikom po učionam i po uredim; ipak

vlada im se nije dotle bila pustila, ko što je i danas u Istri pod Deprelisom. Taj u svom službenom pohodu odgovorio je hrvatskomu pozdravu načelnikovu suhoparnu: *La scusi non capisco questa lingua*; pa u čisto hrvatskom mjestu, djeci preporučivat: učite se talijanski.

Zaludu se u svojim *Italiani res*, barun Heymerle trudi da dokaze Talijanom, da oni nemaju prava na Istru, jer da su tamo dvie trećine puka čisto slavenske, zaludu oružanje Pulja. Dok nepukne glas iz živa naroda, iz lica i srca zemlje: *ovo je hrvatska!* — ko što je pukao po Dalmaciji, Talijani neće izbrisati iz svoga programa *irredente*, Istru zemlju njim sgodnu i na morskom skoku.

Kad je Bog i sreća dala Istranom da proturise u Beč jednoga svoga zastupnika, neka taj neprestane vapiti na nesmišljenost i na nepravdu, kojim se onaj dobri narod hoće da utapa u more tudjinštine, da bude prije ili poslie plienom lakoma prekomorca. Plemeniti Viteziče, neka nemalaksa duhom; ako nije dosad postigao svoj cilj kod vlade postigao ga je dobrim dielom kod naroda, kad je taj počeo dolaziti do svietli. Kad se narod u Istri osviesiti, osviesiti će se i vlada, ako joj bude na vrijeme. Medjutim sinovi istarski, kojih već liepi broj dolje do nauke, neka nepropuste nijedne sgode, da cilju vladavinu Deprelisovu otkrivaju kroz domaće novine, da se muienja zastupnika bistre, i da središnja vlada dodje do osvjedocenja, da kopajuć Hrvate u Istri, sama sebi trga žile.“

Odgovor ministra pravosudja Dr. Pražaka.

Spomenuli smo u zadnjem broju u kratko interpelaciju D.ra Tonklija i

PODLISTAK.

PREPIS

Boljunske glagolitske kronike

(Matica je poslana u Zagrebački muzej.)

(Konac.)

U broju 5 ove godine izpuštena je pomutnjom sledieća točka: 1871 oktobra dan 12. vzeše turki Cipar;!

Ka gredoše iz Vneje dragi prek vsega polja i oblačeja (oblokamenje) daneso v stari potok; i to zapisah ka pop Jvan Križmančić.

1614. Na dan 24 Augusta ta dan uverni Arbanasi poplaniše Pienšćinu, i Karšanšćinu i Tukalsćinu i Cepalsćinu i idoše na porat Plominski, da njim utjedaju nič neredje i pustio ih psat, kako i vceokar, Bogu, hvat!

1614. Priđušo Arbanasi pod Mošćenica i arvaše ih i nič neučinise, zač Mošćeničani ih odgnaše i otešo šest pari lojtara jedan ovau

s kim otašo vrata orvat i tako ih odgnaše i pobise i odajdoše tja malo kontenti; oni naj bolje znaju;

1622. Na 15 juna v Boljuno va te isto leto biše velik glad i karestija vina i ulja, kado bešo spud pšenicu za libar 30 a starić sirka za libro 2 sold 10, vino žbun sold 40, a ulja libra sold 24 i to nemoguće imat kupit kad, i to gouahu ljudi otrobi iz Kopra; to isto leto biše velika zmutna za pinez, i soli nemogahu ljudi kupit, zač nemahu pinez benetačkib, zač moneda cesarova bišo bauidžana na zemlje Svetoga Marka.

prepisao
Jakov Volčić.

Ima stauovita vrst ljudih u Istri i izvan nje, koji sa rado pozivlju na povjestne spomenike, kad kaže, da dokazuju tobožaju talijanstvo naše zemlje.

Uz „razvod istrijski“, uz toliko napiso, što smo jih već priobčili — a još nismo svršili —, uz listine priobčene i kojih još ima, krasan je spomenik, na talijanstvu, nego *Ireatstvu Istre*, ova krouka.

Na Grebenu ožujka 1881

Slavno Uredništvo „Naša Sloga“!

„Rotat omno fatum“.

U prilozu čast mi je odaslati Vam ovaj talijanski proglaš tajuoga društva „Comitato d'Azione polle Alpi Giulie“.

Došao je mnogim mojim prijateljem po positi pred nekoliko vremena.

Ja osobno nisam takovog lista još primio, niti neću ga obdržati, dade mi ga prijatelj.

Udri, dragi mi Slogo, po tih naših, neka se jada, kad onih propadaju, da se mi Hrvati čutimo ovdje domađini i gospodari naše drago domovine.

Naša Sloga nam je priobčila na veliku radost nekoje ostanke glagoljice po selih istarskih, a po gradovih jako malo toga. Ipak u smnom Trstu, bnaš usred grada, za novom sgradom magistrata nađi čes *glagoljski* napis! O tom šute Talijani.

Na starijskoj kući obitelji Conti (casa Conti) stoje znamenite rieči: „Rotat omno fatum“ (to je prvi redak) drugi pak je gla-

golski, kojoga tumačim: „*See i sei, z vani Izus*“.

— Treći redak: Anno. ab. urbe condita...“

Četvrti: Joan. Baptista et Petr. Christophori Cancellari filii artas fabr. addr.

Peti: Sibi suisq; legitimis haeredibus ad com.mun. usm. exheredit.

Pokojni Dr. Kaandler upozori me na ovaj napis. — „Molio sam već velič. g. Davorin Trstenjaka, nek mi rastumači drugi redak napisu, a nisam primio odgovora. I tršćanskomu sam popu gosp. Marsiću (rodom Koparčanu) koji se ponješto bavi izraživanjem domaćih stvari ovaj napis predložio — a kano da ga nigdje nema. Isti g. Marsić pokloni svojoj sestri na njezinom piru odlomak kronike napisane od istoga Kristofora Cancellari-a, daklo oca od Ivana i Petra.

Gradoć drugo, grid samog sebe, i sarjavuju što ima se činiti za propagandu taljansku baš nam kaže što nesmjimo činiti.

Slavni pjesnik Dante pjeva: Si come nova tra le vivo travi Per lo desso d'Italia si congola

Soffiata e strotta dalli venti Slavi.

(Purg. c. 30.)

* buduć nemamo glagoljskih slovah, to moramo ostaviti taj napis.

drugoval radi porabe jezika kod sudovah. Sličnu interpelaciju upravo je i zastupnik pl. Schneid i drugovi za pokrajnu Kranjsku. Evo ministarova odgovora u sjednici parlamenta od 1. aprila 1881:

„Radi nutrnjega saveza i jednake tendencije tih upitalih čast mi je na obe interpelacije istodobno odgovoriti.

Odluke vrhovna suda od 16. Februara br. 1697 i od 11. januara t. g. br. 2, na koje se interpelacije pozivaju, jesu mi poznate; i radi prve odluke službeno mi je poručeno, da se nije po prizivnom predsjedništvu, nego u slijed zaključka prizivnoga sudišta u Gradu objavila ona vrhovna odluka tomu prizivnomu sudu podčinjenim kolegijalno i kotarskim sudovom, u čijih kotarih se nalazi čisto ili pomješano slovensko stanovništvo.

Što se tiče druge točke obijih interpelacijah čast mi je slijedeće opaziti:

U oba dva slučaja radi se ob odlukah, koje su u pojedinoj prepornoj civilnoj stvari i zakonitoj istanciji izrečene po najvišoj sudbenoj oblasti. Obzirom na samostalnost i neodvisnost judikature sudovah nema naravski ministarstvo pravde kao administrativna oblast nikakva upliva na odluke vrhovnoga suda. Uvazujue moguće posljedice ovih odlukah u praksi podređenih sudovah gradučkoga i tršćanskoga prizivnoga suda i uvazujue državno-temeljnu zakonom zajumčena prava dotičnih zemalj na jezičnu ravnopravnost, smatrao sam se priukanim, svoje nazore u toj stvari zastupati na shodnom mjestu i upotrebiti pravo vrhovnoga nazora, koji pripada ministarstvu pravosudja na polju administrativnih naredabah.

Takodjer ću u djelokrugu svoje moći paziti, da se točno vrše od ministarstva pravosudja glede jezika izdane i u napomenutih interpelacijah navedene naredbe.

Nalazimo u hrvatskih novinah slijedeći proglas:

Hrvatskomu narodu!

Svaki narod i svaka zemlja osobitim ponosom upire oči u svoj glavni grad i nastoji ga svimi silami podići i uzveličati. Glavni grad je ogledalo čele zemlje i naroda.

Tako se i mi Hrvati ponosimo svojim Zagrebom. U njem smo skupili sve stečevine znanja i umjenja, on nam je ognjištem svega duševnoga rada.

Tu su naši stari podigli ponosne crkve i palače, tu se diže akademija i galerija slika, tu se u trojih muzejih skupljaju starine i prirodne čitave do-dovine, tu je u knjižicah nagomilano znanje svih vremena i svih naroda, tu

nam je Matice, tu društvo Jerolimsko, tu društvo gospodarsko, trgovačko, pravničko, ličeničko, tehničarsko, umjetničko, pedagoški, tipografsko, tu su nam velike škole, gdje se hrvatska mladež in svih krajeva domovine uči svakojakomu znanju.

Punim pravom ponosimo se našim Zagrebom, i svaki stranac koj ovamo dodje, ponese o našem narodu i o glavnom mu gradu liep spomen.

Samo još jedno fali, a to je, da si hrvatski narod podigne i dostojno narodno kazalište. Danasuje je kazalište ružno i tiesno, ono nije dostojno naroda, koj je za znanje i umjenje uvijek bio spreman sve žrtovati, niti, je kadro u tom stanju izpuniti svoju uzvišenu kulturnu zadaću, niti nam osježiti lice pred stranih svetlom, koj dolaze u Zagreb prve korake upravlja u narodno kazalište, da po njegovu napredku sudi o čitavoj našoj kulturi.

Na noge se dakle! Da gradimo novo, dostojno narodno kazalište!

Pokažimo svietu, da i na tom polju nismo posljednji.

Danas je tomu vrijeme zgodnije, nego igda.

Danas gdje je naš Zagreb nesrećom potresa u nazadak potisnut, gdje se mnogi boje, da mu je zadana nezalječiva smrtna rana, — danas je veća nužda nego ikad prije, da se savkoliki narod upre, da taj nazadak zaprieči, da svom svojom energijom pokaže, da u hrvatskoga naroda ima životne snage dosta, da se još svedilj brine za višje kulturne ciljeve.

Narodno kazalište jest stvar čitavoga naroda, ne samo grada Zagreba, i svi hrvatski rodoljubi, ma gdje slatnovali, moraju uložiti svoje sile, i dotle nemirovati, dok se u glavnom gradu nepodigne dostojno narodno kazalište.

A izvesti ovo nije teško uza složne sile narodne.

Neka se nadje u čitavoj zemlji hrvatskoj samo 10,000 rodoljuba koji će se obvezati, da će u to ime dati svaki dan novčić ili svaki mjesec 30 novčića, neka se u domovini nadje mogućnika i korporacija, koji će u to ime uplatiti 1000 for. te time steći naslov i diplom utemeljitelja narodnoga zemaljskoga kazališta, pak primetnemo li te novce postojećim već zakladam, — elo nam za malo godina u Zagrebu novoga narodnoga kazališta.

Na taj su način podigli Česi svoje narodno kazalište i Magjari svoje. Zar da im mi nebudemo ravni rodoljubljem i požrtvovnošću?!

Na posao!

Svatko neka gleda u svom krugu skupiti što više mjesecnih prinosnika od 30 novčića, a sabrane novce neka svaki mjesec pošalje s dotičnom listi-

nom prinosnika: Kazališnomu odboru u Zagrebu (gospodska ulica br. 4), koj stoji pod nadzorom i pod pokroviteljstvom visoke vlade.

Tko je voljan na mjesec i više doprinesiti od 30 novčića rado će se primiti, ali više vriedi manja svota, koja se daje uztrajno i redovito, nego veća a nestalno i neuredno.

Odbor će u svih većih miestih imenovati povjerenike za skupljanje prinosnika, ali to neka nesmeta pojedine revnike, osobito pako naše patriotske gospoje, da medjutim i sami taj posao preuzmu ili sastave u svojem mjestu posebni odbor, koj će oko skupljanja prinosnika nastojati i dotične prinose od njih redovito pobirati.

Ajde dakle veselim sreeu na rad, da pokažemo što mogu složne sile naroda, oduševljena za svoj napredak!! U to ime pomoz bog!!

U Zagrebu dne 24. veljače 1881.

Kazališni odbor u poslu gradjenja zemaljskoga kazališta.

predsjednik:

Dr. Marijan Derentin v. r.

DOPISI.

Iz sradnje listu, 1881.

Teško nam ovduda, Neplodne ljetine, osobito pomanjkanje grozdja, dovelo nas je skoro do prosjackske palice. Otkad su se obćinska dobra prodala i razdijelila, nije više moguće nego po koje govodo ili oveu držati.

Na zajam nesmiješ ni pomisliti, jer će te bezdužnici u 3—4 godine poslati iz svoje starine na socialiju. Mi nesmažemo nit toliko noveca, da platinom uvijek rastuće poreze. Nemožemo si prirediti pristojnu kuću, nit nabaviti si potrebite odieće i obuće. Našu hranu nemožemo niti dobro osoliti, u s finnom ulja moramo od badnjevega dana do vazma bičiliti. Potno si čelo brišemo omazanom rukom, a prazni želudac kriepimo koricom kruha i blatnom vodom.

Tolikimi nevoljami obasute malo lko ponužuje. Činovnici, koji primaju plaću od naših žaljaha, većinom nevole našemu milomu hrvatskomu jeziku i narodu. Ljudi izobraženi te po mnogih školah odgojeni, kojim je bilo prigode i sredstva oplemeniti si srce mnogim i dobrim naukom, i s najprostijim seljakom nesamo rado obće, nego će znati i blažije snijim postupati, te pregladati one pogreske, koje njemu kao seljaku nije bilo moguće po školah popraviti.

Nu mnogi me slučajii doveli do pripoznanja da kod mnogih činovnikah nije tako.

Podlje li koji novi od većih činovnikah u vanjska mjesta, svrati se kakovomu sarenjačkomeu veladahu. Ovaj mu po svojem načinu oriše seljaka, kojeg slanje ostaje nepoznato onim, koji bi se morali za neki narod brinuti. Nije ni treba kazati, da nisu nikad s nama, izbori u Pazinu i Tinjanu najbolji su dokaz. Prem je ovo po nas teško, dalo bi se još, nu ponašanje njekojih evanđelskih učiteljah neugodno se kosnulo naroda.

Svećenike je istarski Hrvat uvijek ljubio, i svjedjer ljubio, njeguje i osobitim načinom stuje. Ako mu isto prirodi, nezaboravljia na svojega duhovnoga pastira.

Isti g. Jakomin, plovani tinjanski, zahvaljujući lanjske godine sa propovjedaoice dobrim Tinjanem za obiljnu donešenu mu prvnu milieku, pohvalio je blagodarnost tinjanskih Hrvatah.

Punim pravom oćekuje jedni kmet od svećenika svjeta, nauka, pomoći u svakoj duhovnoj i tjelesnoj potrebi. Svoje ovce nesmiješ ostaviti niti kod izborah!

Al evo ti Jakomina rodjena od slavjanske majke na Kubedu, pastira od 1500 hrvatskih tinjanskih ovćeah! Zaboravio je na propovjed prvii put izrečeno na oltaru sv. Šimuna!

Naučite se sudije zemaljski!

Pogled po svietu.

U Trstu 14. travnja 1881.

Nase carev. vieće odgovilo se tamo do za blagdanah, naime do 28. tek. mjeseca, gdje će se opet sastati da nastavi svoj rad. Novine pišu, da ljevičari neće preveseo vazmovati, jer da su se ove prošle sjedbitve ružno prevariti u svojih računih, a povrh toga i jasno osvjedočili, da već neima ni sloge medju njimi. Istina, teško je namiesiti pogaču svim anstrijskim narodom, kao što to žele desničari; ali ako nije teško, jest pogibeljno, neljetiti dati nikomu ništa, kao što bi to rado ljevičari. Zato taj njihov istočni grieh nemože ostati ni medju njimi bez svojih zlih posljediech. Ljevičarski se listovi tuže, da car. vieće sporo radi, ali tomu su krivi baš sami ljevičari, jer kojekakvim pustim brbljanjem trate dragocieno vrijeme. Naša su se braća Slovenci baš iz srca naradovali nekog ministarskoj naredbi, kojom se za nekoje predmete uvadja narodni jezik u slovenska učitelisa. Njihova je radost i naša radost. Ako ne drugo, to je bar početak njihove bolje budućnosti, kojoj se i mi uza nje nadamo.

U svojoj se državi pripravljaju već sada sela i gradovi, kako će što ljepše proslaviti 10. dan dođućega maja, na koji će se u Beču vienčati nj. vis. carević Rudolf, koji da će dne 20. tekućeg prispjeti u Trst sa svog puta u Istok. Veoma je liepo čitati, kako su ga na tom putu svi i svuda srdačno dočekivali. Naša braća Hrvati u krajevini da su želili sastati se u svojoj sabornici, da mogu poslati i oni svoje zastupnike u Beč na vienčanje, ali da im toga gospoda Magjari neće da dopuste. Nesto se iz daleka čulo, da ni spojitomu Granice nemisli iti onak halko i brzo kako se to izprva govorilo, jer da se Magjarom čini, da su na to izpud cienne privolili.

Svi ubojice ruskog cara i njihovi pomagači bjehu na smrt odsudjeni. Ni Aleksander III. neima odac nikakva dobra na prestolu svog oca. Slavenški se sviet tuži, da se je dao preveć u ruke njemačkoj politici, koja nije rada vidjeti Rusije ni jake ni ugledne. Ali u okolnostih, u kojih se nalazi, nemože već iz same politike drugjeje raditi, ako i misli drugjeje. Što nas veseli jest, da se ipak malo po malo mire Rusi i Poljaci, akoprem bi Niemci najvolili baš to prepriječiti. Europa radi na svu silu, da se načine Greka i Turska. Zato je Turska po savjetu u našem popustila, ali hoće li to Greka prihvatiti i mirovati, to je ono što se još nezna. U Italiji je dosadnje ministarstvo moralo odstupati, jer mu političenat zamjerio, da u vanjskoj politici nezna, il neće da zastupa kako valja talijanskih interesah. A tu se radi najviše o talijanskih interesih u Africi, gdje da Francezi misle Talijane prevariti. Ali i o tom je već bilo govora u ovom listu. Englezi imaju još i sada svoj najveći križ s Irci, koji se nedadu nikako uloviti u mreza njihovih zakonah.

Književne viesti.

Maca. Pripoviest iz bosanskoga života. Za mladež ju napisao Vaclav Novak. Ciena 2 novčića. Može se dobit u Senju kod pisca i kod tiskare H. Lusteru.

Mladí daní Vojtkovi. Na sviet izdao Gav-

Tako, govori Dante, esia zatromit ukorom od svoje Beatrice, kao snieg zaljubljen po studenom vjetru starjanskom. „Popuhnul je tibi vjetar“ pjeva istarski Hrvat, a u novije doba djaci pjevamo: Kuda strašno bura puše, Da se stari hrasti ruše. —

Neka puše bura na svo potarice, neka jih odnese iz puste i barbarično Slavije makar k Vezuvu ili ča k Etnu u Siciliju, da se sagriju ako jih zohe.

„I venti stari su već duvali za vremena Danteja, al su bili utihnuli na dugo, sad se oćajili a gle! poput Dante-ja tresu se Talijani, a buduć da nema topie haljina valja nu toći brzo amo tamo. Nećeš više kod nas brojno! „Puna srca, pune čaše: Neka živi što je naš!

Neki ljudi su ovdje bivali, našim jezikom od vajkada govorili. Ako si nam, nemogav živjeti na svom domu, došao u svatko, gdje dostojno se ponašaj i živjet ćemo kao braća, al kad nam ružno dodijavaš djavolskom klevetom, valja ti znati, da krv nije voda, čemo i mi kao vrli naši Kastavci svi zajedno: „smi, smi!“ bez tobe.

„Castua il nido degli intrasigenti, focalare di tutto lo slavismo istriano bisogna sottominare“ Na dakle Kastavci, ne dopustite, da vam kukavica vaše jugozdo ogrdi i jaja neslege uložii; a ovanj domorodnoga oduševljenja nek se upalni, da svietlo njegovo cijeloj domovini sieva i domorodna srca ogrieva!

Kronista tršćanski Meinati govori: „in lingua slava si celebra la s. messa persino a Capodistria, ore li RR. PP. del torz'ordine di S. Francesco ogni mattina a buon ora per comodità degli operai della campagna nella chiesa di S. Tommaso, celebrano la s. Messa in quell'idioma, come lo stesso testimonio oculato posso attestare, e d'averlo anche veduti do' breviari stampati in tal idioma e carattere in tutto differente dagli altri (G. Mainati: Cronache di Trieste I. p. 214).

A kad je pred dvio tri godinu presv. biskup Dobrila zapoviedio, da se kod sv. krizno ima moliti i slovenski za vanjski put, onda Koparčani: „Obstupnoro omnes intoutique ora tonobant“! Popuhnul je tibi vjetar! — A nek bude uvijek jači! Kato da zaključim?, po Kuderoru: Čosi sia. Amen.

ril Manojlović. U Zagrebu tiskom Narodnih Novinah 1881. Debeli knjižica od 672 strana napunjena svakvrstnim pjesmami Velj-kova.

Hrvatski Dom — Zabavnik Hrvatsko Omladine za godinu 1880 — izdalo ga dječko društvo „Hrvatski Dom“ na I. hrvatskom sveništilistu. Godina IV. U Zagrebu tiskom dioničke tiskare 1880. Sa slikom Matije Mesića prvoga rekora hrvatskoga sveništilista. Sadržaj: 1) Ljetopis. — 2) Pjesmo. — 3) Pripovjedko. — 4) Pouka.

Ljepi molitvenik „Isus prijatelj djece“ po O. E. Jaisu, odobren po preč. nadbiskupskom stolu u Zagrebu. Namjenjen je ovaj molitvenik školskoj djeci te veoma dobro sastavljen. Cijene su: tvrdo vezan platnoinim hrbtom 30 novč., u cijelom platnu zlatovozom 40 novč., u cijeloj koži zlatovozom i tokom 80 novč. Može se dobiti kod knjižare „Muzikant i Senfleben“ u Zagrebu.

Franina i Jurine.

Fr. Juro, ako želiš bit prežentant, treba da groš prvo va visoki klubuk.
Ju. A ki bi bil tako mudar, da mi da svoj klubuk, da stavim vanj ove moja opušdine.

Fr. Vidi se, da ti nisi bil odmah na srednjaj Istri pul nokeh batotacijoni!

Različite viesti.

Vjenčanje carevica Rudolfa. Na dan 10. maja vjenčati će se Nj. Visost carević Rudolf sa belgijskom princezom Stefanijom. Vjenčanje obaviti će praški nadbiskup i kardinal Schwarzenberg. Carević nalazi se još u iztoku, početkom mjeseca pohodio je Jerusolim i Palestinu a javljeno je da će 20. aprila stignuti u Trst.

Veteransko društvo u Trstu pozivlje k svečanosti blagoslovljenja zastave, koje će se obaviti 24. Aprila 1881 u 10 sati pri podne u Rojnu blizu Trsta

Vojnička glasba Jelatićevog regimenta br. 79 stupila je poslije svojega usavršenja prvi put pred običnima duce 20. prošloga mjeseca. Vjesti kapelnik Mišić u kratko je doba neumornim trudom preustrojio i usavršio glasbu, koja je za vrijeme okupacije jedva obstojala, te se je pred otmenim i muzikalnim občinstvom u nekojih jako težkih komadih producirao, kritika izpala je jako povoljna. Koncert obdržavan je u radnoj dvorani gradskoga kazališta na korist siromakih grada Trsta.

Naši vrli domorodci nastanjeni u Izmajli u Misiru, poslali su 200 fraukah za postradala braću u Zagrebu, uz rodoljubni uzvik: „još Hrvatska nije propala! Živla Hrvatska!“ — Inena veleušnih darovateljah pribodi čemo u jednom od dojdjućih brojeval „Narodnoga Lista“.

Promjene u vojničkim krugovih. Ovih danah sbile su se važne promjene. Dosadnji zapovjedajući general u Beču barun *Mariović* stupio je u podieljenje velekrta Leopoldova reda u stanjo mira, na njegovo mjesto u Beč dolazi zapovjedajući general u Pragu barun *Josip Filipović*, poznat od okupacije bosanske. Zapovjedajući general u Lavovu barun *Litzelhofen* premeštan je u Prag a u LAVOR dolazi general vojvoda *Wartenberg*, dosadnji zapovjedajući general u Sarajevu i poglavica Bosne i Hercegovine.

Biskup Strommayer u Djakovu izdao je nedavno pastirsku okružnicu o prvih slavenskih prosjiteljih, sv. Cirilu i Metodnu. Priobčili smo u našem listu bulu pape Leona XIII. kojom nalaze, da ima čelih katolički svet slaviti dan tih naših apostolah te nije protivau, da se služba božja u slavenskom jeziku obavlja. Biskup Strommayer oslanjajuć se na papinu bulu sastavi po samo religiozno već i znanstvenu okružnicu, gdje natančno opisuje život svetih apostolah Cirila i Metoda i goji nadu, da će se zapadna i izbočna crkva moći sjediniti. Na franczom jeziku izlazeći list „Defense“ kaže sljedeće: Njegova preuzvišenost g. Strommayer biskup bosanski izdao je o enicikli „Grande Munus“ kraenu okružnicu, koja će na sve slavenske narode izvesti znatni upliv u smislu sjedinjenja s katoličkom crkvom. Ova okružnica bi po preuzvišenosti biskupa poslana u Rim, gdje je bila mnogo uvážena

u visokih crkvenih krugovih. Službeni list apoštolske stolice „Osservatore Romano“ donasa k broju 76 od 3. aprila t. g. prilog, u kojem je većim dielom štampana okružnica hrvatskoga biskupa. Naslov tomu priloga je: „Pastorale — di Monsignor Strommayer — Vesovo della Bosnia o del Sirmio — sull' Enciclica — „Grande Munus“. Provdaj se i na ruski jezik.

Antun Grigorinić svećenik biskupije poročko-puljske preminuo je 2. o. mj. u Barbanu. Prije svojega umirovljenja bijaše pastirrom Filipauske župe, kasnije je spravldjao svojo stare dnova u rodnom mjestu Barbanu. Ljubio svoj narod hrvatski, uvijek se je brinuo za dobro istoga, bio uzoran svećenik. Lahki mu bio počitak!

Mato Volarić, kanonik. Tužno zvonilo zvonu sa tornja kroke prostolna crkve potog aprila. — Htjelo ho se božjoj providnosti, da pozovo k sobi na vječni podinak iz ove doline suznah, Mata kan. Volarić-a.

Pokojućnik rodio se u starodrevnom Vrbniku, a nauko izučao na Rieci i u Gorici, gdje ostavi dboki spamon u srđnih svojih učiteljah i suučenicah. Za mladosti svoja učiteljova, a kasnije ga uzvisili do vjeroučitelja i kanonika, te napokon i do nadzornika puških školah. Da mu bio težki rad spasonosan i od Boga blagoslovljen, posvjedočuju nam davo mu pohvalnice to u svakoj nm prilici lakazama odanost i harnost od njegovih podredjenikah. U jednu — sve ga štvala i ljubilo ea njegovo plemenitosti i gostoljubivosti. Hrvatsko, kojim se dleio, podupirao svakom zgodom budi sbornu budi tvorom. Čini mi se, kao da ga i sada jošte vidim, ozbiljna i upirućih u mo očljub, kako mi kazuje svoja utiska, što na ih je primio pri čitanju hrvatske povjesti. Bože, svevožni bože daj da se i ovaj mučenički narod jednom dostano neglasnjo svoje slobode.

Zivio skroman život baz krike i viko, sa svakim se liopo pazio po onoj velikog naučitelja čovječanstva; „ljubi iskrujega kao samoga seba“, pa i sputio svoju čistu dušu bez boli put nebekih visinah.

Viećni ti pamet, niili pokojniče!
Slovenska deputacija. Kako javljaju iz Cielovca, odputit će se ovih danah pod vodstvom Einspiolera jedna deputacija k caru, da mu preda molbu o čuvanju pravaah potlačenih koruskih Slovenacah.

Tvrda glava. U Požunu se je bilo sin nologka mesara ustrijeliti radi nesročno ljubavi. Uze duple revolver i odapa si ga u čelo, ali glava nesrotnoga ljubovnika bila je toli tvrda, da se je tano na čelu razplastilo ko čvrtak (Gatir krajevaru u jednom komadu) i tok kožu mu probilo. — Pa veko ljudi, da tvrdo glavo nije biti dobro.

Nadbiskupska stolica u Sarajevu. Za mjesto nadbiskupa sarajevskoga postavljena su tri kandidata i to: predsjednik jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti dr. Franjo Rački, posvećeni biskup Antunović iz Kalote i sveučilištan profesor dr. Josip Stadler. Po zagrebačkih vijestih najviše bi izgleda imao za postignuće nadbiskupske časti Antunović, koji je u Hrvatskoj poznat kao valjan domoljub i prosvjeditelj ugarskih Hrvatah.

Amerikansko. U jednom amerikanskom listu nalazimo sljedeći, sigurno originalni oglas: „Jeremija Bronson, trgovac umjetninah i notah, časti se ovime javiti svojim mnogobrojnim mušterijam, da je izdao nov valcor i da je njegova posloboravna kći Mary-Anna-Deborah jučer pozlabo kralje bolesti preminula u dobi od 15 godinah. — Nov valcor može sa dobiti u svih trgovinah, a sprovod biti će sutra u 14 sati poslije podne“.

Broj pučanstra na zemlji iznosi po listu „Mittheilungen“ 1,455,923,500 dušah. Od toga stanovništva, koje obitava na površini od 120 milijunah četvornih kilometarah, odpada na Evropu 315,929,000; na Aziju 834,707,000; na Afriku 205,679,000; na Ameriku 95,493,000; na Australiju i Polineziju 4,031,000; na polarno područje 82,000 stanovnikah.

POUKA.

Malo truda — mnogo koristi.

I.

U srpnju je bilo. Zazarilo sunce na vedru nebu kano da će spržiti zemlju. Od vrućine zakuhao zrak. — Pognula na polju marha glavom, splazila jezik i nemari za požućelu travu, kojoj nevidiš već traga života. Da bi se kamena latio, ozeo bi ruku kano usijanum željezom. Da radiš? Oblio čovjeka znoj, probio mu odielo — a dodje li sa sunca u gust hlad, vraća

mu se život i klone glavom da se oporavlja, kao da je s težke bolesti ustao.

Četiri su već mjeseca prošla, da erna zemlja nije kapi kiše sasula. Izgorilo sve! Mislio narod nać naplatu svomu trudu u dobru rodu, ali da! — Polje puno na suncu izgorjelih vlatovalah, vočka požutila kano da je kasna jesen, a na lozi još gdje gdje klomtu k zemlji suh list.

„Suša nas ubila!“ — vikali ljudi.

Nedelja je, Seljani se razilaze sa službe božje. Pred crkvom pod granatom lipom razgovara se njih desetak — svi zabrinuta, turbna lica, jer nebo nehtje zadostiti okriepnom kišicom zemlju; da se čovjeku stostruč u nju bačeno zno.

„Od zemlje sam stvoren, ona me hrani, njoj vraćam mrtvo svoje tielo, Sve nam od nje! A nerodi li ona, da svojim plodom obrani čovjeka od glada i nevolje, nepomože ni alate ni zanat. Ma ni Bog — uh! što htjedoh reći... Reče: Pomozi si sam, pomoći ću ti i ja; a mi kopasmo, orasmo, sijasmo i znojem svojega tiela zaljevismo svaku stopu, da sad žanjemo glad, nevolju i potrebu!“

Tako su govorili seljani, a sa strane slušao ih župnik, koga ni neopaziše. Kad je stupio preda nje, dohvali jim se ruka kape, i iz svih ustijuh čuo se liop pozdrav: „Hvaljen Isus i Marija!“

„Da vas u dušu nepoznam, rekao bih vam, da ste mrzki licumjeri. Na praštani vam. Na one rieči, što ih malo prije izgovoriste, naguala vas zalost sa nerodice. Ali niste pravo imali tako govoriti. Proti Bogu nesmjemo ni u najvećoj boli, najgroznojij nesreći — tajni ho su putevi njegovi. Ako uzima — ali i daje“. Čovjek nemože, ma vadio najbolje uvijek nesreću predusreti ili božju volju okrenuti; ali da si mnogo pomoći može, istina je, samo treba si znati pomoći. Nas je ubila suša, a nije to prvi put. Često se to događja, pa što ljudi? — Hule Boga, prem su i tu mnogo sami krivi.“

„Ali gospodine župniče — jedan će seljan — suši barem neznamo pomoći, van da bi se koji naučio graditi kuću.“

„Toga nema; ma se drugačije pomaže. Prekasno je, da sada o tom govorim, nego skupi vas se poslije podne više, učit ću vas, kako se tjera suša, ili kako se s malim trudom mnogo okorićuje.“

Suša ubila narod — a župnik pripravan baš o toj kugi pripoviedati! Od usta do usta nosio se taj glas — i po večernjici čeka sve selo na župnika, da sazna oružje, kojim se taj nemili gost goni.

(Sluđi konac.)

Bratovšćina hrv. ljudi u Istri.

1. Djačka zabava u Vrbniku u kap. f. 6 novč.
2. Glavina Mate kmet u Sušnjevici novč. 30.
3. Braća Dubrović u Miholićih f. 4.
4. u Pragu: Škender Bjelobrk f. 1.
5. Hanje Petar f. 1.
6. Stjepan Jakčin f. 1.
7. Mato Mandić f. 1.
8. Andre Mohorovićić f. 2.
9. Ivan Nazor f. 1.
10. Ivan Starubuk f. 1.
11. Pajo Vukelić f. 1.
12. Od sastanka hrv. djaka u Istri f. 10.
13. Gaudenc Sokolić u Nerezinah f. 1.
14. Ivan Faračić u Gružu f. 1.
15. novč. 2.
15. Robert Jurinčić djak u Kastvu f. 1.
16. Vjekoslav Siničić u Trinajstićih f. 1.
17. Miho Laginja kap. u Zvoncoj f. 1.
18. Jakov Laginja kmet u Klani novč. 30.
19. Aug. Rajčić glavar u Voloskom novč. 50.
20. Narđna čitaonica u Požegi (utemeljitelj I. rata) f. 12 novč. 50.
21. Vinko Zaničić župnik u Vepincu f. 1.
22. F. Jur-

23. Antun Pošćić pom. kapet. u Voloskom f. 2.
24. Adolf Justić djak. Kopar novč. 40.
25. Učitelji voloskoga kotara f. 8.
26. novč. 50.
26. Dubašnici: Niko Ilić, župnik f. 1.
27. Franjo Rode, učitelj f. 1.
28. Mato Justinčić, župnik f. 1.
29. Pero Bogović, umir. župn. f. 1.
30. Iv. Juranić, kmet novč. 50.
31. Mato Kraljić, kmet novč. 50.
32. Pero Bogović, kmet novč. 50.
33. Miroslav Grosman, učitelj u Kastvu f. 1.
34. Ivan Stefan, duh. pom. u Bršču f. 1.
35. B. Pečar u Belovaru f. 2.
36. Josip Škrli, duh. pom. Chiarb. Sup. f. 1.
37. u Vukovaru: Petar Brusić, pristav f. 1.
38. Stjepan Horvatović, gostioničar f. 1.
39. Dr. Nikodem Jakić, pristav. f. 2.
40. Fran Većerina, urednik f. 1.
41. Gjurjo Rukati, kr. prislušnik f. 1.
42. Adam Jemčić f. 1.
43. Milan Horvat, kr. prislušnik f. 1.
44. N. N., odvjetnik f. 2.
45. u Pienu: Rajmund Jelusić duh. pom., f. 1.
46. Matija Brajša, pravnik f. 1.
47. Simun Kurelić, gimnaz. f. 1.
48. N. N. f. 1.
49. Ivan Roviš, sakristan novč. 30.
50. Josip Comisso, zvonar novč. 30.
51. Ivan Comisso, zvonar novč. 30.
52. Andrija Mikisa, kapelan f. 1.
53. Antun Nežić, učitelj f. 1.
54. Ivan Giusti novč. 30.
55. Franjo Marotti, administr. u Brnu f. 1.
56. Ferdin. Tepper, sumski komisar u Kastvu f. 5.
57. novč. 75.
57. Svećenici prigodom pogreba pok. Jurja Pramnude f. 10.
58. Franjica Siničić, ulovica u Klani novč. 30.
59. Andrija Blečić, kmet u Srdoćih novč. 50.

Odbor izražuje vruću zahvalnost prečastnomu gosp. Tomi Gajdeku kanoniku u Zagrebu na poslatih 20 forintih. Od naše strane toplo preporučujemo svakomu iskrenomu rodoljubu ovo naše istarsko plemenito društvo.

Natječaj.

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri dieliti će podpore. Koji po §. 2 pravilah do iste pravo imadu, neka do konca Aprila 1881 odboru u Kastav pošalju svoje molbe poduprte svjedočom prvog tečaja, dočieno položenoga kolokvija iz kojeg glavnog predmeta i svjedočom siromastva.

U Kastvu dne 10 Aprila 1881.

Vjekoslav Vlah, predsjednik.
P. Er. Jelusić, tajnik.

Br. 571.

Razpis natječaja.

Po odluki občinskoga zastupstva od danas, razpisuje se ovim natječaj za nješto liečnika mjestne občine Kastva (Kotar Volosko u Istri).

Plaća je devetsto (900) forintih na godinu iz občinske kase u mjesečnih antecipatnih obrocih, zatim čvjesto (200) forintih pauzala za kola na 1ro mjesečne postecipatne obroke, uz uvjet, da je liečnik dužan rabiti kola samo u prešnih slučajih i kad bi radi odaljenosti potrebno bilo.

Obvezatna taksa za pohod hofestnikah iznaša i for. 40 nč.

Samo siromaha, koje občina proglašati takovimi, dužan je občinski liečnik liečiti bezplatno.

Sprave ljekarničke ustupa občina bezplatno. Ostali uvjeti mogu se viditi na glavarstvu občine. Molitelji treba da su doktori svega liečništva, (u manjkantju takovih uzet će se obzir i na praktične liečnike) ter da su potpunoo vješti hrvatskomu jeziku u govoru i pismu.

Izabranomu bit će dužnost, da za osam danah nastupi službu.

Natječaj traje do 25 aprila uklopno.

GLAVARSTVO OBČINE

Kastav 10 aprila 1881.

Glavar Mandić m. p.

Br. 151.
K. sk. v.

Natječaj.

Na redovitoj mjesanoj učioni u Rukavu ustanovljeno je mjesto jedne učiteljice IIIe vrsti.

Sa ovim mjestom, koje se ima sada popuniti, skopčani su dohodci ustanovljeni zemaljskim zakonom 3. Novembra 1874 i 10. decembra 1878.

Natjecateljice za ovo mjesto imaju predložiti putem svojih vlasti odnosno ravno ovamo u 14 dana odkad bude ovaj natječaj uvršten za prvi put u „Osservatore Triestino“ molbenice redovito dokumentirane.

C. K. Kotarsko skolsko vijeće.

Voloska 31. marča 1881.

Prva Istarska

TVORNICA VOSKA Sinova Antona Artusi u Rovinju

nagrađena II. darom na izložbi u Gradu viedeć kako sve više raste poraba njezinih vošanih proizvoda te povećav tvornicu pruža svojim konsumentom cene i pogodbe uz koje se nije bojati konkurencije. — Nudja svoje proizvode (svieće, duplire, svieće bojadisane)

I. vrsti (compimento) po f. 2.20 kilo
II. „ „ „ „ 1.80 „
III. „ „ „ „ 1.60 „
Bojadisane svieće na ulju „ 3. —

Tko odmah plati dobije 3% odbitka (skonto), ili pako ns četiri mjeseca bez odbitka. Roba slobodna od vozarine do svake željezničke stacije.

Sve navedene vrsti uz cieniu tvornice nalaze se u zakladah:

u **Piranu** kod g. A. Casali.

u **Pazinu** kod g. Mazzarelli & Mizzan.

u **Rieči (Flume)** kod g. A. Gilardi.

Što se tiče vrstnoće mogle bi ju jamčiti mnoge svjedočbe raznih častnih župnikah i crkvenih upraviteljah i razne pohvale različitih novinah Beča i drugih pokrajina, nego protivni svakom nekorisnom blebetanju pripušćaju vlastnici svoje proizvode sudu onih, koji će iste rabiti, a plaćat će se kad bude naručba pronadjena, da odgovara obećanju; u protivnom slučaju primiti će vlastnici tvornice naručene proizvode na svoj trošak natrag ili pako će se platiti ciena najzadnje vrsti kao što kod III. vrsti.

OGLAS.

Podpisani vlastnik trgovine

SVIEĆAH

nagrađeno na raznih svjetstih izložbah

kao i na onoj nedavna obdržavanoj u Gradu

preporuča častnim crkvenim oskrbnictvom svoje iz čistoga pečelnoga voska sastavljene svieće kao što je naredjeno po obredu. Fabrikacija stoji pod nadziranjem mnogocastne nadbiskupske kurije u Gorici.

Podpisani jamči bez pogreške nesamo dobrotu, kakvu i druge fabrike pružaju, nego i pravi izory svojih svojih sviećah iz čistoga voska od pečelah; te se odriče svake plate u slučaju, kad bi se dokazalo, da njegove svieće prodane za vosak od prelah i u odnosnom računom kao takve naznačene sadržavaju kakov drugi tuk.

Napomenute svieće mirno i po malo gore, nekaplju i nekidaju se. Ciena izna-a f. 2.50 po kilogramu, što je jednako f. 1.40 po bečkoj funti te se može platiti tečajem jedne godine bez interesa.

A da bude č. crkvenim oskrbnictvom laglje, podpisani činić će doći svieće, svim onim, koji ga kakvom naredbom poraste, u najbližnja željezničku postaju, poštu, il luku i to bezplatno (franko) i prosto svake vozarine. Podpisani proviđen je uvijek velikom zalogom ne samo takvih sviećah,

nego i zalogom jednostavnih i četverougulih duplirah, uskrsnih i slikanih sviećah itd. svake veličine i debljine te smatra da se može natjecati u svakom obziru sa svakom sličnom trgovinom u državi il izvan nje.

Ako bi tko želio sviećah il duplirah niže vrsti, vlastitoga prozvajdanja, lahko ga poslužim onimi II. vrsti, rečenih „sotlana“ po f. 2.20 kilogramu, i III. vrsti po f. 1.80 kilo istom pogodbom kao odzgor.

Umoljavaju se dakle čast. crkvena oskrbnictva da prime na znanje više napomenute prednosti, što se tiče cienne i povoljnih uvjeta.

Osobitim počtanjem ponizni

Alojzjo Bađer

sviećar Sjominarska ulica broj 125.

Tčk Novacah polag Borse u Trstu
od 2.—15. Aprila 1881.

Dne	Učrđanah (tečaj)	Napoleoni	Liro ster.	Prđ srebr. (tečaj)	Dne	Učrđanah (tečaj)	Napoleoni	Liro ster.	Prđ srebr. (tečaj)
1	5,32	9,31	—	—	9	5,32	9,29	11,69	—
2	5,32	9,32	11,73	—	10	—	—	—	—
3	5,32	9,32	11,73	—	11	5,51	9,28	—	—
4	—	—	—	—	12	—	—	—	—
5	—	—	—	—	13	5,51	9,27	—	—
6	5,3	9,32	—	—	14	—	—	—	—
7	5,32	9,32	—	—	15	—	—	—	—
8	5,32	9,31	11,73	—	—	—	—	—	—

Samoupravno društvo za osjeganje mirovine (penzije).

Za osobe radničkoga, obrtničkoga i trgovačkoga stališa i njihove pomoćnike.

Svakomu je poznato i svagdanja izkustva potvrđuju zalostnu istinu, da je radnik, obrtnik, trgovac bio on samostalac ili pomoćnik — od onoga trenutka, kad postave nesposoban za daljni posao, u svojih starih godinah upućen na samoga sebe to jest, da je samomu sebi na teret. Zato se već od više vremena svestrano i marljivo razmišlja o tom, kako bi se u starosti pomoglo osobam našega stališa i u obće radničkom življu. Njekoji očekuju pomoći od jedinoga dobroćinstva; drugi ju žele od države; stoga i jedni i drugi uzalud očekuju već mnogo dugih godinah izvršbu tih idejah. Stoga napredostaje drugo, nego da si radnici, obrtnici, trgovci sami pomognu, kao što su si već u mnogih drugih okolnostih pomogli.

Obzirom na ovo dogovarahu se njekoji praški obrtnici i trgovci sa obćom osjeganjavajućom bankom „Slavijom“ te su nakon zrieka vječanja imajuć uvijek pred očima potreboće našega stališa sastavili posebna pravila samoupravnoga društva za osjeganje mirovine osobam radničkoga, obrtničkoga i trgovačkoga stališa i njihovih pomoćnikom.

U slijedećem priobćenju glavne točke tih pravilah:

1.) Društveni cilj jest: da osjeganja na temelju osjeganja osobam radničkoga, obrtničkoga i trgovačkoga stališa i njihovim pomoćnikom za starost ili pako, ako usljed bolesti postanu nesposobni za daljnu zaslužbu, dosmrtno mirovine tako da neće se naši stanovnici trebati zanasati na milostinju od tudjih.

2.) Najmanji godišnji uložak iznaša 5 for. v. a.; najmanji mjesečni obrok

50 novč. a. v. Tako postane lahko svaki il slabo plaćani radnik članom društva.

3.) Od uplatah za osjeganje mirovinah nemože, dok član živi, propasti niči njujanja svota, niči onda kad bi član zakasnio uplatiti koji obrok ili kad bi u obće prestao plaćati uložke za mirovinu, niči iz kojega drugoga uzroka. Svaka pojedina uplata smatra se, kao da se je jednaput za uvijek uplatila, uknjiži se na korist dotičnoga člana i po tom mu se odnjervi mirovinu. Dok traje osjeganje dozvoljena je članu svakovrstna promjena. On može najme uložke, za koje se je bio prije sam odlučio, umanjiti, povećati ili pak sasvim zastaviti te jiti kasnije opet plaćati; isto vrijeme osjeganja može se tim skratiti ili produljiti, kakovo je već zdravstveno stanje i okolnosti člana.

4.) Oni člani, koji su za slučaj smrti protosjeganji svoje uložke ili kapital, koji je jednak ukupnom iznesu upisanih uložakah, imaju pravicu — kad su bar već tri godine članovi — zahtjevati posudu do polovice uplaćenih uložakah za mirovinu. Interesi nesmjtu prekoručiti 6%. Tim je naše društvo jednako zalagaonica i zavod, koji daje zajme.

5.) Mirovine počimlju se izplaćati članovom stopram međ 50 i 60. godinom njihove starosti, ipak je moguće dobitak iste mirovine pred 50. godinom, ako je usljed bolesti postao nesposoban za daljnu zaslužbu. Takvih korisnih ustanovah nema dosada nijedan slični zavod.

6.) Zaklade (fondi) sastojte:

a) iz založnih pisamah hipotekarnih bankah češkoga kraljevstva i krajiških grofovijah Moravske i Istre.

b) u zajmovih na takva zemljišta, koj. pružaju zakonsku sirotinjsku sigurnost.

Da se pak takodjer ova sjegurnost za moguće slučajeve sačuva i učvrsti, mora se u zadužnicah na zemljišta izrično kazati, da se je zajam izplatio iz zaklade našega društva, založna pisma kao izključiva svojina našega društva imaju se pako vinkulirati.

I negledeć na to, da svako takvo založno pismo nalazi sirotinjske sjegurnosti na kojem zemljištu, češka hipotekarni banka jamči takodjer sa svojom rezervnom zakladom, koja iznaša veće više nego milijun forinlah; osim toga jamči za hipotekarnu banku po zakonu celo kraljevstvo češko. Nije si dakle moguće pomisliti bolje garancije. Iste okolnosti valjaju takodjer za moravska i istarska po cielej državi zakonom zajamčena založna pisma. Usljed ovih sigurnih ustanovah i vinkulacije ostaje imajuć društveno, stoga i društvo samo za sve moguće okolnosti i sgode osjeganano.

7.) Društvom upravlja u sporazumljenju s upravni odborom banke „Slavije“ poseban nadzorni odbor, koji se odabire i popunjuje u odsječnih skupstinah po društvenih članovih, tako da imaju osjeganari po svojih izabranih članovih stalan upliv na upravu društva i na društveno imanje.

8.) Isto tako povoljni su društveni tarifi. Ako na primjer 25 godišnji radnik od svojega zaslužka na tjedan 12½ novč. ili na mjesec po 50 novč. uplaćuje, osjeganari si tim počam od svoje 65. godine dosmrtnu mirovinu god. 144 for. 58 novč. 30 godišnji radnik,

obrtnik ili trgovac može si za 50 novč. na tjedan ili 2 for. na mjesec osjeganati dosmrtnu mirovinu od 414 for. 48 novč. počam od 65 svoje godine, ili pak 222 for. 68 novč. počam od svoje 60. godine unapred. Kad bi pako isti hotio svoje uložke proti osjeganati, morao bi svaki mjesec plaćati po for. 3. U tom slučaju osjeganara je mirovinu 432 for. 82 novč. od 65. godine ili pako 241 for. 78 novč. od 60. godine starosti, osim toga banka nakon smrti člana plati njegovim baštinikom 400—410 for. i to i onda, kad bi osjeganari član umro odmah po uplatku prvoga obroka.

Ovo su glavna načela, na koja se oslanja samoupravno društvo za osjeganje mirovinah obrtnikom i trgovcem. Cielim pravom možemo reći, da osim Francuzka nema nigdje drugdje sličnoga društva, koje bi obrtnikom i trgovačkomu stališu pružao tolike i takve koristi.

Za stalno se stoga nadamo, da će se svaki obrtnik i trgovac — bio on samostalac ili samo pomoćnik — osviedočiti o koristi toga društva te da će se svaki poslužiti prigode, da si osjeganu budućnost.

Obzirom na Francuzku, gdje je slično društvo u tečaju od 30. godinah od neznanoga početka tako moguće postalo, da sada broji već preko 500.000 članovah, između kojih dobiva njih 56000 starcah stalnu godišnju mirovinu, usrdno želimo, da bi se i naše društvo na korist radničkoga stališa što brže moguće priznalo te da bi se članovi što više množili.

Tko želi kakvu obavjest glede našega društva, neka se obrati na

glavni zastup banke „SLAVIJE“ u Ljubljani, na Dunajskoj cesti N. 7.

Nadzorni odbor

samoupravnoga osjeganjavajućega društva za osjeganje mirovine osobam radničkoga, obrtničkoga i trgovačkoga stališa kod obće osjeganjavajuće banke „SLAVIJE“ u Pragu.

HINKO PŠTROS,

praški gradjanin, tvorničar stupnik urah i elektromagnetičkih aparatah; predsjednik praške obrtničke-radničke „Besede“; podpredsjednik gremija urarah u Pragu itd. predsjednik nadzornoga odbora.